ጋባ ፍትሕ እና ኤርትራርሰና ያኹ ቅረንሊ ኣዋኺሮ ሻኹን
ተሪ መዲዩኹ ጋብዲ ዓዳትዲር ዳበርድኒል ውሪል መርኪስሮ ሻኹን

Language Policy in Multi-Ethnic Eritrea

ሀ. ቱሲሰና

እና ወክትኒል ኤርትሪል ኒዓብባብትድ ንቲከስጛ እና ኤርትሪል እና ንኪ መለኮ ሀንባኹ መሪትልድ መሪ ሕዝቢሩኹዲ ፍትሕዲ[1] ና ዕስዋ ግን ዮ ለመለም የውዲሲ ቋልነን ንኪ እን ጋብሲሳኹ ለጛ ጋባት ትግርኝዲ ዓረብዲር ንኻ ኤሪው ጋባት ኣኽላ ላህጃት ግን ይስትኩ፣ እና ኤሪ ጋባት ላህጃት/ Dialect[2] ግን ዮ መጐተው እን ዓረብድ መሀርሰውዲ ስያሰት ኤሪትሪኹል ከደመውዲ ግን፣ ጋብ እንተው ከተብሰላ ዮ መጐተው ኮዶ እን ትግርኛ ጋበውዲ ትግረ ጋባውዲ መሀርሰውዲ መሀርስገውዲ ድመናኹ ግን፣ ላኹ ገሪ ጨገም ኣኾ ዋኺስሮ ፈራኹ ጋባይልዲ ናይ ናይዲር ኣኽሮ ግን፣

"The post- dictatorship period in Eritrea will be marked by innumerable ethnic conflicts based on the demand for native languages rights. As with the other issues of ethnicity, language diversity demands cannot be ignored. Indeed, demands for pluralistic language policy are likely to come first and policy makers need to be prepared to accommodate language diversity while still promoting overall integration. The Blin language is one of the most vulnerable because of its geographical and the Blin Language speakers weakness to preserve their culture and language."

እና ንክ ይናኮል መርሕኹ ደኮ ደንቢ ውሪ ለቦ ደንቢ ይና ኮል ገባይላ ጋብዲ ና ናይዲ ቋላኹድ ገሪ ኣጭጉም ኣርስሮ ግን፣ ወንቀራ ጋቡኹ ዳድስቶ ደኩስታኹ ኣኽላ፣ እምንድክ ወንቀራ ጋባ ብጅኽ ወንቀራ ፍትሕ በለዱኽዲ ሰልፋ ወንቀራ ግን ንድመታን ፍትሕ ጠፍሕደው (Constitution makers) ጋባትዲ ናይ ገባይለውዲ እክብነዲ ዳበርነዲትል ከደምኒል ደለምድኖ ሻኽኑኹ፣ እና ኣውይን ንድ ገርኹድኽ ጨገምትሮ ፈራኹ ብሊና ግን ንኻ ኒ ብራ ኣካንዲ ብሊን ናብብሊናርድ ገሪ ሕይምንተዋኒንዲን ግን። እና ንኪር ዋ ዓድ ስታት ንኪትልድ ተርስነ ይና ጅዊውዲ ከደኑዲ ትበቅ የውሲ ኣርእኖኽር ና እንክኒል ለመለም ይኖር መታን ግን፤ ላኹ ንኪትልድ ተርስነ መሀርዳኹር ሓበራኹር እና ንኪ ኒድ እክብስዋ ሀንብናኹ፣ ተሪ መድዩኹ ላገቢለታ ጋብዲ ዓዳትዲር ዳበርድነዲ

---

[1] Constitutional language Policy

2. My definition of a dialect is simply this: "A variation of a given language spoken in a particular place or by a particular group of people." Therefore, when I use the term dialect, I am not making any sort of judgment about the quality or "correctness" of that variety of English. I believe that American, British, Canadian, and Australian English are all dialects of the English language, and that none of them is any better or more proper than any other.[2] Blin Language is a given language but is not a dialect. Those who call a given language as a dialect are not correct but abusing the word dialect in order to assimilate local languages

ተከውነዲትል ኣር እኖኽር እግ ንኪትልተርስነ ኣምርድ ኣኽን ግልድ ተከልስሮ የመምነዲ ከድመትዲ ቋልልስኒል ደርፍፍ ብድኒኹ ዋዕላ ግን፤

እና ንኪ እና ግርጋ ኒል እና ወዓድ ንድ ሃደግያ ደረካኹል 26 ኣመራ ደንቢ ቋለውዲ ጀረበውዲትልድ ጐ ግን፤ ይዋዓድሲ ኣንካ በናነትል ሃበ ስኩስያ ግን፤

1. መድያ ራድዮ ብሊና ጋባ ፍትሕ ፍኒል ኣውሃበ ደምዕዳኹን

1.1 ጋባ ፍትሕ ውሪኹ ጀረብዲኹን
1.2 ጋባትሲ ድሂስነግ ውሪ ተከውና
1.3 ጋባታ መንፍዒትዲ ኒ ኣጭጉምዲ

2. ተሪ መዲዩኹ ደም ዕድሮኽር መንደትሮኽር ውራ ጀረብዳኹን

2. ጋባታ መቅርሕ
2.1. ኤምርዲ ከውዲ ግልዲ ኢራኩዲ ጀረብደኩ

3. ጋብ ይነውሲ ቋልኹድ መርሀርስነዲ መሀርስኖ ሻኽነውዲ

3.1. ብሊንሲ ዳበርደው እራኩ
3. 2. ከደን መንደትናኽር እሲኖ ሻኽነው ወራታት

4. ደንኀባ

5. ምርኩስ ዪ ዋዓዱ

1. ጋባ ፍትሕ ይና ውረኒ ይና ግን
1,1 ፍትሕ ጋባትዲ ዓዳትዲ ገባይል ላ ቅረን መንደርተውዱ ይና ውረኒ ግን/ ጋባ ፍትሕ ውሪኹ ጀረብዲኹን

እና ወከት ኒል ይን መንደርትና ብሪል ኤረርሰው ቅረናት ብጆኻነከ ገሪ ጋባትዲ ዓዳትዲ ከው መንደርተው ግን፣ ንድመታን ፍትሕ ቅረኑስ ወሰነው እን ብጆኽኒስ እከብድኖኽር ዳበርድድኖኽር ሻኽኑኽ ግራ ገብድኖኽር ናድሂስኒል ደበልትድኑ ሻኽኒ፣እንዳሀበንን እን በልድሊ ሰላም ዋኒሮ ኣኽላ። ውረኒ ግን ፍትሕ ጋቡኹ እን ጀረብዳኹዲ ሕዝቢት ላትከስሮ ቀደራኹ፣ እና ወንቀራ ኒስ ገለ መልሲ ኤረው ሀንበነኩ ኤረረገው ሀንበነኩ፣ ኣፍሪቂል ቋልነን እን ዲግ ጨቀጥሰው እን ዑቂቴው ኮቂራ ጋብ ግን፣ ሕዝቢር ስኒት ላበለድሊ ዋኒሮ ኣከን እን ቅረን ፍትሕ ጋብዲ ዓዳትዲ ከለብርነዲ ናጋብድ ተመሓደርድኖ ናይ ኡሮ ሻኩ፣ ነት ኮቂር ዑቂቴዲ ኤሪ ኣካንድል ላበለድሊ ስደትል መንደርተውዲ ናናይ ሲረኹ ግን፣ ስደትል ኤሪ በልድሊ መንደርተው ኣሽሽኖ ጋብሲ ድሂሰነኩ፣ እና ዋዕድ ኒል ኣን ጋብያ ጀረባኹ ብሊን ናኣካንሊ(**Blin As indigenous Minority or regional sub-nation must be protected and respected according**

the laws of international Conventions[3]) ኣኽነውድ ና መሰል ናጋቡኹዲ ዓዳትዲ ውዕል ቅረናቱኹድ ተከውስሮኽር ዳበርዶኽር ክመት ናኹርክ ኣርእኖ ሻኽንኹን። ኒስ ዩ መላኪን እን ናኹርክ ላት ክሲሳኹሎም ለጇማ ውሪ ናሰን በጃኸውዲ ጨገም ና ዕስጊ ኣኽሮ ቀደርሰንክ ኣከን ኪደኩ የንታ ግን መሰለን፣ ንኪ ገሪ ጂጋ ህንባኹ ኤርትሪል ይና ባህሊ ጋቡኽ ዓረብዲ ትግሪኘዲ ካያ ግን የውዲ፣ በልን ኮዶ ኤርትርል ጋብስተው ጋባት ናኹርክ እኩለኩላ ግን፣ ጋብ ክድመቱኺ ተግሪንየዲ ዓረብዲ ግን የው ህንበነኩ፣ ኣን ተኩል እና ዓረብ ግን ደውለቱኽ ጋብ የው፣ እን ዓረብድ መሀርሰው ዑቁቱ ኢስላም ግን ውሪኹ ይረን፣ እን ትግርኘዲ ገጠምሮ ቀደራኹ ኒ አኽነዲን ግን፣ ኤሪኹድ ቋልነን ኮዶ ብጅካነክ እን ለሻታ ገባይል ላኹክ ኒጋብድ ጀረበን እን ዓረብ ጋብ ድድሮግን የነኩ እማ ፈሩ እርጎ ከው ናጋብ ልሻኑዲ ዓረብዲት ድሂሶ ትግሪኛ ኣኾ ከብቲሮግን የነኩ፣ እማ ይን ብሊን እና ነወያ ጂፓ ፈረኹል ውረኒ ግን ይና ረኤይ፣
እን ኮንስቲትዩሽን 1997 ትል ዓንቀጽ 3 ሺብ 3 ትል፣ እና ተለየሰና ይኩ>

Aricle 3 Citizenship

(3) The Equality of all Eritrean Languages is Guaranteed

ኮዶ ኒሰና ኮንስቲቱትሽን 1952 ኹል ንሰና ህንበኩ፣

Article 38: Languages

1. Tigrinya and Arabic shall be the official languages of Eritrea
2. In accordance with the established practice in Eritrea, the Languages spoken and written by the various population groups shall be permitted to be used in dealing with the public authorities, as well as for religious or educational purpose and for all forms expression of ideas.

እና ለጇትልድ ገሪኹድክ ኤርትሪ ጋባትሲ ተከውረሪ እን 1952 ኤረርስረሪ ዓንቀጽ ጋባታ ናይድ ቁልደሪ፣ ኤርትሪል ገሪ ጋባት ዋነትር፣ ጋብስተትር ከተብሰትር ከለብረቲ ኒልድ ኮዶ መንግስቲትል ኣኽን ሚህሮዲ ሃይማናትዲ ናጋብድ እሲድኖ ኣፍቀደኩ።
እን 1997 ከተብሳኹ ፍትሕ ጋቡኹ መላኪን ባርህ ኣኽላ፣ መሰለን ኩጊነር ጋብዲድ ሚህሮ ህንበኩ ይስተኩ መላኪን በተ-መንግስቲቲል ብሊንድ ጋቢቶኽር ኩረኤይ ደኩስቶኽር ቀደራላ። እንደ ንኪትልድ ተርስድነ ተብድና ተርሳ ዓንቀጽ ፍትሕ ጋቡኹ ኣዋኸ ገምን ኪዳኹን ተካኹንኩም። መድያ ኒተሪ እና ወንቀራኒስ ወንተስኒል ካባኹ ኣምር ኡዋኹ ኣኽሮ ሻኩ የንታ ግን፥

5.1 Esman, Milton. J. 1992. " The state and Language Policy" International Political Science Review, Volume 13, no. 4 pp. 381-396

---

[3]1. Universal Declaration of Human Rights
2. International Conventions on Economic, Social and Cultural Rights
3. International Conventions civil and political Rights

5.2 Horowitz, Donald L. 1985. Ethnic Groups in Conflict. Berkeley CA: University of California Press.,

5.3 Fishman Joshua A. 1989. Language and Ethnicity in minority Sociolinguistic Perspective. Clevedon, Avon: Multilingual matters.
5,4. Van Dyke, Vernon. 1985. Human Rights, Ethnicity, and Discrimination. Westport, CT: Greenwood Press